

Ako vnímate výhody, ktoré by proces presídľovania mal priniesť. Podporí sa ekonomika?

Vaša otázka vyvoláva dojem, že presídľovanie je vecou vlády. Lenže ľudia zo Slovenska odchádzajú pracovať a študovať do zahraničia spravidla nie preto, že im vláda hosťujúcej krajiny zaplatí letenku, ale preto, že vonku vidia lepšie podmienky na život, sebarealizáciu a podobne. Rovnako to platí aj v rámci Slovenska. Ľudia zo stredného a východného Slovenska odchádzajú do Bratislavy pre obdobné dôvody ako ich krajanovia trebárs do Londýna. Samozrejme, že sa tým podporuje aj ekonomika ako celok, inak by to nefungovalo. Inou otázkou je, že sa vyľudňujú regióny, ktoré ľudia v aktívnom

veku opúšťajú a zostávajú tam najmä seniory. Podstatné je však to, aby vláda mala jasno v tom, čo chce. Je hlúpe dotovať automobilku pri Nitre, sľubovať ľuďom peniaze, ak sa tam presťahujú, a zároveň nariekať nad hladovými dolinami a vymýšľať kopolu neúčinných programov, len aby sa minuli eurofondy a ukázali sa, akom im na rozvoji týchto regiónov záleží.

Asi nie je zbytočné smerovanie k znalostnej ekonomike?

Nie je. Znalostná ekonomika znamená, že roboty a robotníci zo zahraničia nevytláčajú pracovnú silu na Slovensku z trhu práce.

Pozdvihnutím pracovnej schopnosti by mohli byť aj nezamestnaní, pravdaže ak myslíme na rekvalifikáciu alebo priamo na nové získanie vedomostí a zručností? Dá sa s nimi rátať?

Vláda za strašné peniaze rekvalifikuje celé roky nezamestnaných – teraz aktuálne v operačnom programe pre ľudské zdroje je na tieto účely vyčlenených takmer 2,5 miliardy eur – pritom kľúčovým faktorom zamestnávania aj na Slovensku je celosvetová konjunktúra. Automobilky dokážu zacvičiť robotníkov zo zahraničia za pár týždňov, ale štát mŕňa nehorázne peniaze na celkom neefektívne programy rekvalifikácie, z ktorých majú úžitok najmä školielia a firmy, ktoré to organizujú. Hospodárstvo Slovenska napreduje nie vďaka, ale napriek tejto vláde. Som si istá, že keď konjunktúru vystrieda recesia, budeme na tom oveľa horšie, ako by sme mohli byť, keby sme súčasné dobré ekonomické podmienky vo svete využili na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Čo sa dá preniesť z vyspelých ekonomík k nám, myslím na spôsoby riadenia, ktoré sú dôležité pre dobré výsledky?

V prvom rade to, že vlády vyspelých ekonomík, ktoré sú na prvých miestach rebríčkov kvality podnikateľského prostredia, svoje podnikateľské prostredie seriózne analyzujú a prijímajú kvalifikované rozhodnutia. U nás vláda urobí zo zvyšovania minimálnej mzdy politickú agitku a ide za tým hlava nehlava. U nás sa vynaložia stovky miliónov eur na investičné stimuly do fabriek, ktoré potom zamestnávajú robotníkov zo Srbska či Ukrajiny. To sú spôsoby riadenia vhodné na posúdenie psychiatrov či prokuratúry.

Obedy zadarmo budú, či sa rozkrájate alebo nerozkrájate, či si to želáte alebo neželáte

Prerokovanie návrhu na zmenu a doplnenie Zákona č. 596/2003 Z.z. O štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

Erik Tomáš (Smer-SD)

Ja vidím, že v tej opozícii čím horšie, tým lepšie. Celý návrh je dobre pripravený, je odkomunikovaný so ZMOS-om a vy napriek tomu, niekto vám tu niečo pripraví, vy čítate bez toho, aby ste reagovali týmto svojím príspevkom na už prebiehajúcu diskusiu. Ale to je váš problém. Ešte raz opakujem, od 1. januára 2019 budú obedы zadarmo v materských škôlkach. Obedы zadarmo. Aha, obedы zadarmo v základných alebo na základných školách budú od 1. 9. 2019. To je to, na čo ste nás vyzývali už mesiace, že dohodnete sa so samosprávami, nech sú pripravené. Tak my sme tú dohodu dosiahli a to je ten ústupok, že, dobre, veď čo je na tom nelogické, pripravte sa, ešte vám aj pomôžeme zo štátnych peňazí napriek tomu, že je to vaša povinnosť,

milí zriaďovatelia. Odsunuli sme to na 1. 9., na nový školský rok, aby všetko išlo tak ako má.

Pán Gröhling, vy sa smejete z tohto opatrenia, ako ste povedali, vám je to smiešne, pretože škandinávské krajiny, ktoré sú tu stále uvádzané za príklad v iných politikách, tak vtedy je to okej, teraz sa tomu smejeme. Veď sa smejte! Vy ste aj povedali, že to potom zrušíte. Na druhej strane si myslím, že je to aj dobré, že SaS takto otvorene už teraz pred voľbami parlamentnými hovorí ako bude postupovať. Vážení voliči, ak príde SaS k moci obedы zadarmo nebudú. Richard Sulík povedal, že obedы zadarmo zruší. Vlaky zadarmo pre študentov a dôchodcov nebudú. Richard Sulík povedal, že ich zruší. Príspevok na lyžiarske zjazdy a školy v prírode nebudú ak

bude SaS vo vláde. Áno je to korektné. Dobré, že to hovoríte, nebudú. Ľudia si aspoň môžu vybrať. Ak nechcú tieto benefity, nebudú, ak bude SaS vo vláde. Taká je situácia. Máme proste rozdielny pohľad na politiku. My sme sociálny demokrati, my v tých sociálnych opatreniach vidíme úžitok. Navyše vlaky zadarmo pre dôchodcov a študentov ukázali ako to je v praxi. Vyše milióna ľudí využíva toto opatrenie. Zvýšil sa počet cestujúcich platiacich. Znižuje sa strata železníc, ale dobre, veď to zrušte, zrušte, študenti a dôchodcovia SaS určite poďakujú.

A smejte sa aj z toho opatrenia, pán Gröhling, napriek tomu, že vo Švédsku a vo Fínsku to funguje nádherne, pomohlo to deťom. Opakujem, nielen v súvislosti so stravovacími návykmi. Pomohlo aj rodinám, ktoré nemajú toľko peňazí, ale hlavne zlepšilo školské výsledky, podľa odborníkov, nie podľa mňa, podľa odborníkov, školské výsledky a dochádzku. Ale vy ako budúci možno minister školstva to vidíte inak. Tak nech sa páči.

Ešte aj pán prezident Andrej Kiska, s ktorým si na sebe nenecháme navzájom jednu nitku suchú, vo svojej správe o stave republiky pochválil toto opatrenie. Pochválil, takže nech sa páči.

Ešte raz opakujem, pani Krištúfková, ktorá ste už utiekla zo sály medzitým. Povinnosťou zriaďovateľov v súčasnosti je zabezpečiť stravovanie pre 100 % detí. Keby sa v súčasnosti 100 % detí prihlásilo na stravu, oni to musia urobiť. Hovorí im to zákon. Zákon hovorí, že povinnosťou škôl je poskytnúť stravu zriaďovaním stravovacích zariadení, resp. jedální. To hovorí zákon o samospráve a štátnej správe v školstve. Ten paragraf vám môžem citovať donekonečna.

Ale ešte raz, nešli sme na nože so samosprávou. Nešli sme na nože so ZMOS-om, keďže štát nie je zriaďovateľom základných a materských škôl, tak nedokáže inak ako dohodou presadiť toto opatrenie. Keby to bolo pod ministerstvom školstva, tak sa o ničom ne bavíme. Je to naša zodpovednosť celá, zaviedieme to, ide to. Ale keďže tie kompetencie

sú v našej krajine rozdelené inak, tak sme museli dosiahnuť dohodu. Boli sme kritizovaní vami, že prečo ideme proti názoru ZMOS-u. Teraz, keď sme ho dosiahli, hovoríte o nepripravenosti. Potom, že to zase odkladáme. No tak si vyberte, lebo potom sa cítime ako chlapi v tom vtipe, že máš čiapku, dostaneš facku, nemáš čiapku, dostaneš facku. Aj tak zle, aj tak zle. Však, opozícia vážena, niečo podporte. Toto je dobré, je to proste dobré opatrenie. Kritizujte za iné veci, však už sme narobili aj veľa chýb, veď už sme tu dlho, ale toto je jednoducho dobré opatrenie, tak načo o tom politizujeme tu? Načo? SME RODINA, teraz príde pani Krištúfková s nejakým pripraveným textom, pritom v tom texte kritizuje tri veci, ktoré už tu boli dávno vysvetlené v komunikácii s kolegami z opozície. Číta ho bez toho, aby trošku sledovala ten dej. A SME RODINA v prvom čítaní tu vystúpi traja poslanci, ktorí hovoria, aké je to opatrenie skvelé a ho podporíme a teraz, len aby sme trošku zabrdli, len aby sme im to kiska

skomplikovali. Načo to je dobré? Načo?

Kto to tu hovoril, že sme hovorili 120, teraz 80, no asi pán Gröhling zase, ktorý sa usmieva. Veď sa smejte tým rodičom a deťom, pán Gröhling, koľko len chcete. Smejte! Zrušte im to a smejte sa! Veď sme už povedali tisíckrát, že to opatrenie bude stáť od 80 do 120 miliónov v závislosti od toho, koľko detí sa prihlási. Čo je na tom nelogické? Kto tu mení rétoriku? Kto niečo zmenil? Kto je nepripravený? A pôjde to z balíka tej 400-miliónovej rezervy. Navyše, tým samosprávam, napriek tomu, že si myslíme, že je ich povinnosťou to už aj teraz zabezpečiť dávame ešte navyše finančné prostriedky, štátne finančné prostriedky na technické a personálne vybavenia. Čo tu nesedí? Čo tu nesedí?

Dohoda so ZMOS-om džentlmenská a za to chceme, za to chceme, aby už nepýtali od rodičov nič. Lebo my nevieme nájsť v zákone formuláciu, ktorou pokryjeme. Môžeme, fakt štát môže prikázať všetko. To máme ísť touto cestou? Vy liberáli si to želáte? Nie, dali sme dotáciu vo výške priemernej dotácie, ktorú dopláca rodič. Cena obeda je vyššia, tá je až okolo 2 eurá 90 centov, tuším. A už teraz zriaďovatelia znášajú náklady najmä tie režijné náklady. Za potraviny platí rodič, ale ešte aj tak je to komplikované, že nie v každej samospráve. Niekde ten rodič dopláca časť aj na potraviny, aj na režijné náklady. A keďže je to také zložité a nie je možné nájsť správnu formuláciu v zákone, tak sa spoliehame na dohodu so ZMOS-om, v ktorej právomoci to je, že to potom celé zariadi. Ak nie, tak ja chcem vidieť toho starostu alebo primátora, ktorý bude čnieť a bude ešte pýtať nejakých 20 – 30 centov od rodičov navyše. Nech sa páči, ak to považuje, ak to nepovažuje za politickú samovraždu, nech sa páči, nech to pýta. Po tom všetkom, čo sme pre nich urobili a čo sme sa dohodli. Jasné, ZMOS je len stavovská organizácia, ten nemôže garantovať nič. No, ale má výkonnú radu, ktorá to schválila, tak dúfame, že to tak bude, lebo toto je cieľom. Cieľom je odbremeniť rodiny, cieľom je, aby sa tie chudobnejšie deti lepšie začlenili do kolektívov. Toto je cieľom. A aby sa koenečne normálne najedli. Normálne najedli.

Čiže opakujem žiadne dobrodružstvo Slovenskej republiky, žiaden populizmus. Opatrenie vyskúšané v praxi.

SaS sa smeje a bude to rušiť, my si ale za tým stojíme, a preto vás opäť pekne žiadam, aj kolegov z opozície, podporte to.

Ďakujem.

Miroslav Sopko (OLANO)

Hneď v úvode poviem, že dobre, že sa o tejto téme hovorí a diskutujeme, nech už zaznejú viac-menej aj častokrát politické stanoviská, prevažovať by mala ale odborná, odbornosť a odborný charakter tejto debaty. Totižto ak by som mal urobiť taký malý posun dozadu v čase, častokrát si pamätám v tých debatách, ktoré bývali o tom, že potrebujeme viac peňazí do školstva, častokrát sme počúvali, že jednoducho sa to nedá, pretože máme tu nejaký, nejaký stav udržateľnosti verejných financií, jednoducho treba počkať, pokiaľ financie a celková situácia sa neukáže, že tieto veci konkrétne, či už sa týkalo plátov, vybavenia do škôl atď., že jednoducho príde ten čas, kedy sa dočkáme. A zároveň sa vždy aj argumentovalo, podľa mňa správne, tým, že pozrite sa na efektivitu toho všetkého. Áno, súhlasím.

A pozrieme sa teda na efektivitu, aká je v súčasnosti zabezpečenia stravovania v školských jedálňach. Totižto v súčasnosti máme cca tých vyše 4-tisíc školských jedální a ak sa pozrieme na čísla, 28 % z nich má iba do 50 stravníkov a ďalších 21 % do 100 stravníkov. To znamená, ak si to premeníme na drobné, zistíme fakt alebo potvrdí sa nám fakt, ktorý si možno zasluhuje aj hlbšiu analýzu, že pri takomto veľkom množstve školských jedální, kde je taký nízky počet stravníkov, pri súčasných cifrách je naozaj problém zabezpečiť to, o čom by sme tu mali predovšetkým hovoriť, a to je tá kvalitná strava. Pretože každé jedno opatrenie, ktoré bude prijímané celoplošne, by malo pozeráť aj na kvalitu. Ináč sa dočkáme, žiaľ, neblahého javu, ktorý pociťujeme i dnes, že tá vydaná strava bude končiť tam, kam nechceme, aby končila.

Preto je dôležité, preto je veľmi dôležité celú túto diskusiu posunúť práve do vŕd, kedy budeme nielen vyčleňovať peniaze, ktoré my chceme, ktorými chceme zadotovať určité nástroje, ktoré majú určité, ich myšlienky sú vznešené a kto by nechcel podporiť deti, samozrejme, ale každopádne ak v minulosti sme vedeli prijať výtku, že naliať peniaze do akéhokoľvek systému musí byť spojené aj s efektívnymi opatreniami, tak by to malo platiť aj v tomto prípade.

To znamená, že moja výzva k predkladateľom, aby v rámci potom aplikácie tohto konkrétneho opatrenia nezabúdali na to, že pokiaľ nebudeme riešiť najmä kontrolu kvality stravy a samozrejme aj to, že dnes máme zistené, že vieme zabezpečiť dovoz tejto stravy, už dnes sa to, bohužiaľ, aj deje, nieže bohužiaľ, ale vďaka bohu, deje, kedy sú školy, ktoré pochopili, že predsa len je pre nich výhodnejšie mať iba výdajňu stravy a nie mať samotnú kuchyňu a nebudeme tieto, a nebudeme pomáhať zriaďovateľom v tom, aby sa išlo touto cestou, tak veľmi sa nepohňeme ani v súvislosti s tým, že budeme chcieť zvyšovať túto kvalitu.

A navyše, keď sa zameriame na ďalší dôležitý aspekt, a to je zdravá strava. To zname-

nielen pomocou podpory projektov, kde sa vykonávajú besedy a hovorí sa to v priebehu niektorých týždňov. Veľmi oceňujem aktivitu napríklad Hovorme o jedle, ktorá bola teraz v októbri. Sú to chvályhodné aktivity, treba ich robiť, ale potrebujeme systémovnejší prístup, aby sme dostali do, na stoly našich detí zdravú, kvalitnú, vyváženú stravu, ktorá jednoducho bude viesť k tomu, že na tie obeddy by sa nahlásili, či by bola alebo nebola dotovaná. Jednoducho, že sa tam varí chutne a jednoducho ony tú stravu majú radi.

Videli sme predsa aj v relácii ešte pár rokov dozadu v relácii "Áno, šéfe", kde bol taký exkurz do hlbín školských kuchýň, a naozaj sa tí ľudia tam snažia, ale z toho, čo majú momentálne k dispozícii aj v rámci toho, koľko financií do toho dávame, sa jednoducho málokedy darí uvariť stravu, ktorá tie deti priláka. A strava je veľmi dôležitá. To je nielen o tom, že sa tam odstraňujú tie rozdiely, to súvisí s ďalším, množstvom ďalších vecí, ktoré proste k tomu prináležia. Spomínali sa tu škandinávске krajiny. Áno, tohto roku vo Fínsku konkrétne už oslavujú také okružle 70. výročie, kedy toto opatrenie zaviedli, ale spolu s ostatnými opatreniami. To znamená, s opatreniami, ktoré súvisia na zabezpečenie pomôcok na vyučovanie, ktoré súvisia so školskými autobusmi a ďalšími a ďalšími, ako celým komplexom opatrení. To znamená, nemôžeme ísť neustále cestou, že si vyberieme niečo ľúbivé a ideme o tom hovoriť. Robme veci komplexnejšie a naraz.

Preto z mojej pozície by som uvítal v budúcnosti takéto zmeny, aby prichádzali vládnymi návrhmi zákonov, aby bolo k tomu dostatočne dlhé medzirezortné pripomienkové konanie, kde by došlo k tej odbornej diskusii, aby sa veci robili komplexnejšie k prospechu všetkých. Tak len môžeme dospieť k stavu, že sa podarí tá chvályhodná myšlienka, ktorá v tom návrhu je, aby sme zotierali rozdiely, sociálne rozdiely medzi deťmi a zároveň aby nedochádzalo k plytvaniu. Najhoršie, čo sa môže stať, je, keď to plytvanie sa začne zvyšovať a naše deti budú vlastne vidieť, že tá strava, na ktorú predtým nechodili a teraz už môžu, neni nič extra. Preto je podstatné sústrediť sa aj na tento moment. A taktiež robíť

opatrenia, ktoré dostanú a pomôžu našim dodávateľom, aby viacej mohli umiestňovať svoje produkty v ponuke, ktorá sa bude odzrkadľovať potom v tých školských jedálňach na tých stoloch konkrétne. Musí tam nastať väčšia kooperácia a tým pádom nebude hroziť, že tá strava skončí tam v tom koši, čo osobne považujem za veľmi vážne riziko a treba o ňom hovoriť.

Takže a ešte na záver taká malá poznámka. Nie sú medzi nami až také veľké rozdiely. Snáď iba v tom, že v princípe sa môžeme na to pozeráť vždy, lebo tá minca má vždy dve strany, tak, že chceme pomáhať tým ľuďom a chceme pomáhať najmä tým deťom v tom, aby sa im život ulahčil a pomohlo sa im v tom, v čom chceme podporovať. A druhý pohľad, ktorý s tým priamo súvisí, je, že ich naučíme vážiť si to, čo dostávajú, a naučíme ich edukačne, že nič nebyva v živote zadarmo a všetko si často, treba, kráť aj nielen zaslúžiť, ale treba sa o to aj snažiť. My sme navrhovali v septembri formuláciu, ktorou sme chceli dať do zákona, aby strava bola teplá.

A ja osobne začínam byť pomaly optimistom po včerajšku, keď som počul v relácii V politike pána predsedu vlády, konkrétne v 48. minúte a 54. sekunde, že áno, bude zabezpečená tá strava teplá, dostane teda ten teplý obed ten žiak základnej školy a dieťa v materskej škole. Takže pevne dúfam, že práve prax prinesie, aby sa dosiahol stav, ktorý chceme. Aby to bola naozaj výchova k stravovacím návykom, a ja podotýkam a podčiarkujem, zdravým stravovacím návykom.

Ďakujem.